

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opokline — Mesečna naročnina 14.— Kr. za inostranstvo 15.20 Kr
 EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inostranstva ima
 UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
 Računi pri poštno čekovnem zavodu:
 Ljubljana števil. 10-351
 CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Sovražni izpad odbit

Izvidniško delovanje — Živahni spopadi nad Malto — Pet angleških letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 31. julija naslednje 794. vojno poročilo:

Naši oddelki so južno od El Alameina učinkovito odbili sovražni izpad; na ostalem bojišču so izvidniški elementi z obeh strani razvijali normalno delovanje.

Britanska letala so bombardirala trdnjavo Tobruk in je pri tem eno izmed letal, ki ga je zadel izstreljek protiletalskega topništva, padlo v plamenih na tla. Škoda je majhna, ni pa zabeležena nobena žrtev.

Nad Malto je prišlo med bombardiranjem italijanskih in nemških letalskih oddelkov do živahnih spopadov, v katerih so lovcvi os sestrelili 5 letal britanskega letalstva. Z operacij večeršnjega dne se ni vrnilo eno naše letalo.

Rim, 1. avg. s. Narednik Panfilo Pietro imenovan v dnevnem povelju v dodatnem poročilu k vojnemu poročilu št. 793, ker je uničil štiri tanke v borbah dne 27. julija, je bil rojen v Guardii (Terni) leta 1919. Udeležil se je najprvo vojne na zapadni fronti, nato pa je bil v Afriki od 28. februarja 1941. Prvotno se je izkazal v neki akciji dne 13. maja 1941 v pasu Sidi Delgasemu, vzhodno od Tobruka ter je bil 4. septembra 1941 odlikovan z železnim križcem II. razreda. Dne 16. aprila tega leta si je pridobil srebrno kolajno za vojaško hrabrost na bojiščih. Narednik Pantini je bil poveljnik eskadre topov 62. pehotnega polka.

Junaška smrt

Rim, 1. avg. s. Šele zdaj je prišla vest o slavni smrti nadaljnega upravnega funkcionarja v italijanski Afriki dr. Gianfranca Bitossia, ki je junaka padel v Socoti 26. aprila 1941. Dr. Bitossi je vodil komisarjat v Socoti, ko so to področje napadle uporniške sile rasa Sejima, katere so podpirali Angličani. Dne 9. aprila 1941 je poveljnik severnega bojišča odredil, naj se odpor nudi do skrajnosti in povelje so izpolnjevali hrabro več dni maloštevilni Italijani v utrdbi posadke v borbi proti močnim rednim sovražnim silam, ki so se pridružile upornikom. Dr. Bitossi se je boril in se upiral s slabotnimi razpoložljivimi silami kot pristen vojak. Ko so bili protikulci aprila branilci izčrpani od dolge in nenačne borbe

s sovražnikom, ki je dobival vedno nova ojačenja iz vzhodnega Tigraja ter vnovič hudo napadeni, je dr. Bitossi padel kot junak z orožjem v roki ter je raje umrl na bojišču, kot da bi se predal. Sedaj je pri onih izbrancih, ki so v Afriki ovekoveli ime bojujoče se Italije.

Poljedelstvo v službi zmage

Rim, 1. avg. s. V palači »Margherita« se je sestel izvršni odbor fašistične poljedelske federacije pod predsedstvom nacionalnega svetnika Ettorea Fratterija. Predsednik je podal izčrpno poročilo o delovanju konfederacije v zadnjem času tako na gospodarskem kakor sindikalnem področju in je pri tem opozoril na razne izgledne poljedelske proizvodne bitke, ki jo poljedelci vztrajno bojujejo, da bi državi zagotovili potrebno prehrano za njen odpor in doseg zmage. Svoje poročilo je predsednik zaključil z ugotovitvijo, da je vsa poljedelska organizacija angažirana v vsestranski podpori poljedelskih proizvoznikov, da bi v celoti lahko izvršili svoje vojne dolžnosti. Izvršni odbor konfederacije je po poročilu predsednika ki ga je poslušal z zanimanjem, naprosil nacionalnega svetnika Fratterija, naj tolači Duceju odločno voljo vseh italijanskih poljedelcev, da store vse za učinkovito in najvišjo vojno proizvodnjo, pa da naj tolači Duceju zahvalo vseh italijanskih poljedelcev za ukrepe, ki so bili izdani za povečanje proizvodnje.

Sožalje ob smrti japonskega letalskega generala

Tokio, 1. avg. s. Italijanski letalski ataše je obiskal šefa japonskega letalstva generala Denisa Dohijaro ter mu izrek v imenu italijanskega kraljevega letalstva sožalje ob smrti generala Matea Kata, poveljnika edine japonskih letalskih sil, ki so uničile doslej nad 250 sovražnih letal.

Japonski letalski ataše v Rimu povišan v generala

Rim, 1. avg. s. Japonsko poslanstvo sporoča, da je bil polkovnik Moiakira Shimizu, letalski vojaški ataše japonskega imperija v Rimu, povišan v generala.

Angleži priznavajo svojo nesposobnost

Rim, 31. julija s. List »Sunday Times« podaja pregled položaja na bojišču pri El Alameinu in pripominja, da nasprotnika ne bosta mogla trajno ostati na sedanjih položajih. Angleži so pri tem na slabšem kakor Italijani in Nemci in je zato razumljivo, da bi morali Angleži prejši spremiti svoj sedanji položaj. Krajše oskrbovalne razdalje italijansko-nemške vojske zahtevajo sedaj od Angležev, da ne smejo pustiti preteči preveč časa, da bi dobili ojačenja. Zato so ves pretekli teden Angleži prevzeli pobudo v napadanju. General Auchinleck se je najprej omejil na krajevne napade, pri katerih pa je naletel na velik odpor. Pretekli terek je začel večji napad vzdolž vse italijansko-nemške razsvetle. Priznati moramo, piše dobesedno »Sunday Times«, da so nas ti napadi razočarali. Zakaj nismo mogli doseči boljših rezultatov? Poročila so redkobesedna, vendar je jasno, da je top 88, ki ga uporabljajo italijanske in nemške čete, zopet povzročil uničenje naših tankov. Svoje poročilo zaključuje list takole: »Zdi se, da smo to pot vrgli v borbo naše tanke nekoliko bolj previdno kakor v juniju, a kaznovani smo bili zaradi svoje previdnosti in smo bili prisiljeni umakniti se s svojimi oklopnimi enicami.«

Ist list objavlja tudi članek, v katerem polemizira z nekaterimi avstralskimi oficirji, ki so na povratku iz Egipta v Avstralijo kritizirali angleško vojsko. Znano nam je, piše list, da so se spustili Avstranci tudi v druge kritike naše vojske, toda objektivni strokovnjaki smatrajo, da so se iste pomanjklivosti kakor v naši vojski tudi v avstralski vojski. Pogubna dediščina mirovnega razdobja, ko smo bili po duhu preveč leni, kaže svoje sadove tudi v Avstraliji in ne samo v Angliji. Pisec poudarja, da niti angleška niti avstralska poveljstva niso se primerno vzporedila prizadevanj raznih vrst orožja. Niti eno niti drugo poveljstvo tudi še ni znalo »zbrati najprimernejšega orožja. Predvsem se opazi, da so tako angleške kakor avstralske čete brez potrebne taktične izvežbanosti. List končno melanholično pripominja, da us Američani nič na boljšem kakor Angleži in Avstranci in da je tudi ameriška izvežbanost zelo pomanjkljiva. Nato prihaja list do naslednje dramatične ugotovitve: Vprašanja združenih narodov glede ladjevja, letal in topov bomo sicer lahko rešili, toda nereseni bodo ostali problemi idej, močan in sposobnosti.

Obsežna letalska obramba na zapadu

Berlin, 1. avg. Iz pristojnega vira se doznavajo, da je bilo za veliko evropsko obalno črto od Biarritz vzdolž Atlantske obale in vzdolž severnih poti do Kirkenasa zgrajenih na stotine novih letališč. Odlitščia iz cementa omogočajo nemškimi letalom odlete in pristanke ob vsakem vremenu. Hangarji, ki so daleč stran, so popolnoma zakriti in jih sovražnik ne more videti. Neštivilne varnostne naprave jamčijo na letališčih za najpopolnejšo obrambo. Ta letališča so oprežena s močnimi skupin lovskih in bojnih letal, ki stalno od tu odhajajo na izredno učinkovite napade na angleški otok, kakršni je bil n. pr. napad na Birmingham in na druga angleška obalna središča. V berlinskih krogih omenjajo, da kljub izrednemu številu letal, ki jih je Nemčija razporedila na teh zapadnih letališčih, vendarle vzdržuje velikansko število letal zmagovito napredovanje nemških in zavezniških čet na vzhodni fronti.

Letalska vojna na zapadu

Berlin, 1. avg. s. Iz vojaškega vira se doznavajo, da je skupina angleških bombnikov, ki jo je spremljalo več lovcev, skušala večeraj popoldne preleteti ozemlje zapadnih zasedenih držav nad ustjem Somme. Preden je sovražnim letalom uspelo prdroeti v notranjost, so jih napadli nemški lovci ter jih prisilili k borbi. V kratkem času je bilo sestreljenih 14 sovražnih letal, dočim je bilo na nemški strani izgubljeno samo eno letalo.

Razpoloženje švedov do Sovjetske zveze

Ljubona, 1. avg. s. Angleška revija »The Sphere« objavlja nekatere izjave angleškega škofa Bella, ki se je vrnil iz študijskega potovanja po švedski škof je rekel, da smatrajo švedski Rusijo za glavnega sovražnika civilizacije. Po švedskem nimenju, je rekel škof, ni mogoče nobeno državo na svetu glede krutosti primerjati s sovjetskimi državami. Revija piše v komentarju te izjave, da škofove besede padajo kot ledje na prha na vse v Angliji, ki se neprestano prepuščajo utvaram ter zapirajo oči pred stvarnostjo.

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Don v širini 250 km prekoračen

Prednjice nemške armade so že 180 km južno od Dona — Hudi boji pri Saljsku — število ujetnikov in plena stalno naraščata — Novi veliki uspehi nemških podmornic

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 31. julija Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje vojno poročilo:

Nemške, rumunske in slovaške čete so spodnji Don prekoračile v širini 250 km in v tem odseku razbile sovražne sile, določene za obrambo. Sovražniku, ki se v neredu umika, so prednjice pehote in lovcevi trdo za petami ter so ga na raznih krajih že dosegle in prehitile. Prednjice nemške armade so že 180 km južno od Dona. Okrog važnega železniškega križišča Saljsk so od davi hude borbe. Pehotne divizije so dosegle Učevskajo. Število ujetnikov in plena stalno narašča, a se zaradi naglega prodiranja še ne more pregledati. Letalstvo brez odmora posega v borbo ter je razgnalo številne sovražne kolone in preprečilo sovražniku, da bi se ustavil.

V velikem loku Dona so nemške in rumunske čete vrgle sovražnika čez Don. Italijanski oddelki so krajevno, od tankov podpirane sovražne napade krvavo odbili. Prodorni poskusi obkoljenih sovražnih skupin in razbremenitvi napadi so ostali brez uspeha. V teh borbah je izgubil sovražnik večeraj 62 tankov. Tudi v donskem loku je letalstvo poseglo v operacije. Ostrbovalne zveze sovražnika na železniških in vodnih poteh so bile z napadi podnevi in ponoči hudo prizadete.

Pri Rževu so bili hudi napadi sovjetskih čet deloma s protinapadi odbiti. Pri tem je bilo 40 tankov uničenih.

Na fronti pri Volhovu in pred Leningradom so se krajevni napadi sovražnika izjalovili. Pri poskusu prekoračenja reke Neve je bilo 7 sovjetskih čolnov potopljenih.

Brez odmora naprej

Po zavzetju Proletarskaja se nadaljuje prodiranje proti jugu

Berlin, 1. avg. s. Po zadnjih vesteh iz vojaškega vira, ki jih je objavil večeraj »Zwölfuhrblatt«, se doznavajo, da nemške in zavezniške čete pospešno napredujejo na vzhodni fronti proti jugu. Južno od Rostova je neki oklopni oddelek zajel 700 ujetnikov, dočim so nemški gorski lovci v borbah proti sovražnim zaščitnicam uničili 11 tankov. Južno od Manjija so oklopne sile in neka motorizirana pehotna divizija zavezle po kratki a hudi borbi neko važno višino. Po zavzetju Proletarskaja neka brandenburška divizija še naprej zasleduje boljševiške sile, ki se umikajo proti Karčebaku. Nemški lovci so sestrelili v južnem odseku vzhodne fronte 21 sovjetskih letal, 9 sovražnih letal je bilo uničenih na tleh.

Berlin, 1. avg. s. Izredno nagel in zmagovit potek operacij nemških in zavezniških oboroženih sil v južnem odseku vzhodne fronte je predmet pisanja večerajšega berlinskega tiska. »Volksischer Beobachter« piše, da je dospela z Dona samo ta velika in pomembna vest, da po padcu Proletarskaja nemške in zavezniške čete bliskovito napredujejo na vsej fronti proti jugu. Kljub nujnim Stalinovim in Timošenkoviim pozivom ni uspelo zajeziti nemškega napredovanja niti na južnem obročju Dona, kar najbolj jasno dokazuje da takozvani umik Timošenkovič čet nikakor ni prostovoljno dejanje, temveč, da gre za pravcati beg, ki ga vsiljujejo dogodki. Med zimsko fronto in Donom so Sovjeti v tem prvem mesecu nemške ofenzive izgubili gospodarsko in strateško tako važna ozemlja, da bi bilo neumno misliti na prostovoljni umik. Enako velja za plodno področje Kubana, kjer so osredotočene velike industrije in kjer so važne železniške zveze. Resnica je, za-

V Finskem zalivu je bilo bombardirano sovražno oporišče na otoku Lavansaari.

V Egiptu je bilo napadenih več sovražnih letališč pri Kairu z bombami težkega kalibra. V lopah in skladiščih goriva ter med letali na tleh so zadetki povzročili veliko razdejanje.

Izmed dveh sovražnih letal, ki sta preletela severno nemško obalno ozemlje, je bilo eno sestreljeno. Nadaljnjih 17 sovražnih letal je bilo sestreljenih nad Rokavskim prelivom in ob norveški obali. Na morju pri Brightonu so lahka letala potopila sovražno tovorno ladjo s 3000 tonami.

V pretekli noči so močni letalski oddelki ponovno napadli vojno važne cilje v Birminghamu. Izvidniki so davi ugotovili številne in obširne požare.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, so nemške podmornice začele sovražnemu brodovju zopet hud udarec. Potopile so na srednjem Atlantiku in pred ameriško obalo v močno zavarovanih konvojih 5 ladij z 41.000 tonami, 12 posamezno vozečih ladij s 73.000 tonami, pet tovornih jadrnic in eno stražno ladjo, prod zapadno afriško obalo 7 ladij s 53.000 tonami in na vzhodnem Sredozemskem morju 5 tovornih jadrnic, s torpedi pa hudo poškodovale v konvojih na Atlantiku 1 rušilec in 2 ladji s 17.000 tonami, na morju pred Ciprom pa 1 rušilec. Nemške podmornice so s temi potopitvami v tem mesecu povečale za 167.555 ton svoje uspehe. Sovražnik je izgubil s tem 24 tovornih ladij, 10 jadrnic in enega rušilca razen poškodovanih ladij in rušilcev.

ključuje list, da se tudi v tej novi fazi polne vojne izvaja običajna nemška taktika temeljitega napada na sovražnika, ki se mu odvzema z bliskovito naglico vsa življenjska središča. Poleg razpršenosti vojske, s katero pridejo napadajoče sile v stik, se pojavlja tudi splošno oslabljenje vseh sil sovražne države.

»Zwölfuhrblatt« opozarja na komentarje svetovnega tiska glede velikih nemških zmag in piše, da tudi sovjetska glasila ne morejo več prikriti velikega nemirja, ki se je polastil vrhovnega boljševiškega poveljstva zaradi nerednega Timošenkovega umika. Stalini ukazui in pozivi vsega sovjetskega tiska, da bi potolčene armade, ki so izgubile priliko za ustanovitev trdne obrambne črte na Donu in ob Manjiju in organizirale odpor v kubanskem področju, ne morejo zdaj imeti nobenega praktičnega učinka. Nemške čete in njih zavezniški se zdaj borijo na ozemlju ki je izredno primerno za hitro prodiranje oklopnih sil. Ofenziva poteka dejansko brez odmora s čedalje bolj pospešenim ritmom.

Vsestransko udejevanje nemškega letalstva

Berlin, 1. avg. s. Iz vojaškega vira se doznavajo, da so bojna nemška letala in strmoglavci ponovili neprestane napade na področju Kalaca na čete in sovražna motorna vozila in na razne kraje. Boljševiki so utrpeli zelo hude izgube na ljudeh in materialu. Pri bombardiranju železniških prog tega področja so bili uničeni trije tovrstni vlaki in hudo poškodovani številni popolnoma natovorjeni vagoni. Nemški lovci so skupno sestrelili v južnem odseku vzhodne fronte 20 sovražnih letal.

Številni spopadi tudi na finskem odseku

Helinki, 1. avg. s. Vojno poročilo javlja o povečanem delovanju na kopnih frontah. V zapadnem odseku Karelske ožine so bili odbiti s hudimi izgubami številni sovjetski oddelki, ki so se kretali pred finskih črtami. Ena sovražna patrila je bila popolnoma uničena z ognjem neke finske baterije.

Finsko topništvo je zadelo in uničilo 5 sovražnih utrdib. V obalnem odseku Ladokške jezera so bili odbiti 3 močni sovjetski napadi. Na fronti Aunusa so finske patrile vdrie v sovražne postojanke in tam pognale v zrak 3 strojniška gnezda. Na fronti vzhodne Karelije so finske čete severozapadno od Stalinovega kanala

ponovno odbile sovjetske napade. Na nekem drugem odseku je bil sovjetski oddelek, ki se mu je začasno posrečilo izkrcati na nekem otoku, popolnoma uničen z ognjem naših topov. V odseku Maaseikaje so Sovjeti napadli z močnimi silami ob zaščiti umetne megle in dosegli finske postojanke, od koder so bili potem krvavo pregnani.

V odseku Rukaje je bil z izgubami odbit sovražni oddelek, ki je vdrl v naše postojanke. V odseku Uhtue je finsko topništvo učinkovito obstreljevalo sovjetska taborišča in je razpršilo dve koloni četveročlovčev. Sovjetska letala so preletela Finski zaliv, ne da bi odvrkla bombe.

Stalin ustanavlja nova odlikovanja

Segel je celo po svetniških imenih, ki jih je doslej zaničeval

Berlin, 1. avg. s. »Lokalanzeiger« piše o stajnem razvoju pregazujoče nemške ofenzive na sovjetski fronti in pripominja med drugim, kako zanimiva je kratka vest, ki je prišla iz Moskve in ki naznanja, da je vrhovni svet Sovjetske zveze ustanovil tri nova odlikovanja za vojaško hrabrost za poveljnike armad, ki so se posebno izkazali. Gre za vojaške ređe, imenovane po Suvarovu, Kutuzovu in Aleksandru Nevskem. Berlinski list omenja, da je ta imena boljševizem doslej zaničeval. Princ Suvarov je bil, kako znano, veliki ruski komandier v časih Friderika Velikega, princ Kutuzov, njegov mladi sodelavec se je kasneje boril proti Napoleonu in je v spomin

na njegovo zmago pri Smolensku nad Velikim Korzom dobil priimek Kutuzov Smolensk. Aleksander Nevski je čaščen kot največji med svetniki in pod tem imenom se je skrivaj najbrže neki princ z omega stolta. Njemu je bila posvečena glavna cesta v Petrogradu, preden je sovjetska revolucija to ime izbrisala iz imenika krajev v mestu. Kakor je videti, komentira berlinski list, skuša Stalin v uri obupa obuditi slavna imena davne preteklosti. Toda noben pokušaj ob zadnji uri ne bo uspel obnoviti slavo in zmage preteklosti, s katero je boljševizem že pred časom hotel odstraniti vse zveze.

Boljševiki pozivajo na poslednji odpor

Bern, 31. julija s. Nov dokaz resnosti položaja sovjetske vojske predstavlja dnevno povelje, ki ga je Stalin naslovil četam in v katerem poudarja, da nadaljnji umik ni več mogoč. Stalinovo dnevno povelje se takole zaključuje: »Sleherni oficir in sleherni vojak morata ostati na svojem mestu ali umreti! Samo zmaga ali smrt, drugega ni!«

Rim, 31. julija s. Oficijozno moskovsko glasilo »Pravda«, ki je zadnje dni objavlo več pozivov ruskemu narodu, naj bi zbral vse svoje sile, da bi ustavil nemško prodiranje, je večeraj objavilo poziv boljševiškim vojakom naslednje vsebine: »Nujno se morate zavedati, da se sovjetski vojaki ne smejo umakati. Sliherna ped sovjetske zemlje, ki se opusti, slabi nadaljnje obrambne sposobnosti. Ako se umaknete, ne boste izpolnili svoje dolžnosti in boste zavrgli prisego, ki ste jo položili kot vojaki ređe armade. Kdor zapusti svoj položaj, izvrši hud zločin.«

Še 5 ladij potopljenih

Berlin, 1. avg. s. Kakor se doznavajo s pristojnega vira, so podmornice Osi potopile nadaljnje anglosaške ladje na Atlantiku, oziroma ladje v službi Anglosasov. Gre za pet trgovinskih parnikov, dva od teh sestavljajo tonaže, ki so pluli pod ameriško zastavo in ki so bili potopljeni pred ameriško obalo, in za tri trgovinske ladje, ki so bile potopljene v južnem Atlantiku. Dva potopljena parnika sta bila natovorjena z vojnimi potrebščinami, ostali trije pa so vozili surovine za vojno industrijo. Brodolomci dveh ladij so se že izkrcali v ameriških pristaniščih, dočim o ostalih še ni nobenih vesti.

800.000 ton sovražnega brodovja potopljeno v juliju

Berlin, 1. avg. s. Nemška pomorska agencija izjavlja, da dosega celotna tonaža sovražnih ladij, ki jih je potopila nemška mornarica v juliju, približno 800.000 ton, čeprav niso bili o tem objavljeni uradni podatki.

Vojna na Kitajskem

Nanking, 1. avg. s. Po tedenskem pregledu o vojnih dogodkih, ki ga je objavilo poveljstvo japonskih ekspedicijskih sil na Kitajskem, se doznavajo, da se je prioritizirala operacij za uničenje kitajsko-komunističnih sil v severnem področju pokrajine Hopel premaknilo v dolino Kaara, kjer japonske in mandžurske čete vodijo energične ofenzivne akcije proti preostali sovražnim silam, ki so obkoljene na več krajih.

Japonske sile, ki operirajo v področju v Hananu v osrednji Kitajski, so nenadno napadle 41. čungkingško armado, dočim so druge japonske enote zasedele Chungshuten in Kontienpu. Doznava se nadalje, na nadaljnje japonske sile, ki so izvedle ofenzivne operacije vzdolž zapadnega obročja Han v pokrajini Hopel, čistijo teren na področju severno od Čučiafova in južnovzhodno od Sungpohsina.

Izmenjava diplomatskega osobja med Japonsko in Anglijo

Tokio, 2. avg. s. Japonsko zunanje ministrstvo javlja, da je bil sklenjen sporazum med tokijsko in londonsko vlado glede izmenjave diplomatov in japonskih uradnikov, ki prebivajo v raznih delih angleškega imperija in ki jih je okrog 1800, z enakim številom diplomatov in angleških funkcionarjev, prebivajočih na Japonskem, in Mandžuriji in v drugih ozemljih, ki so jih zasedli Japonci.

Gospodarsko sodelovanje Madžarske in Turčije

Budimpešta, 1. avg. s. Madžarski trgovinski krogi beležijo z zadovoljstvom razvoj trgovinskih odnosov med Madžarsko in Turčijo. Nedavno sklenjena pogodba bo omogočila še večjo izmenjavo blaga med obeh državama. Poudarja se, da je vrednost izmenjave dosegla letos že 35 milijonov pengov, dočim je znašala v prejšnjih letih ne več kot 6 ali 7 milijonov.

Budimpešta, 1. avg. s. S pristojnega vojaškega vira se javlja, da so v nekaterih delih države zažigalne steklenice, ki jih je sovražnik odvrgl s pomočjo majhnih balonov, povzročile majhne požare. Vojaške oblasti so dale javnosti navodila za najbolj uspešno odstranjevanje zažigalnih steklenic.

Obsodba bolgarskih zarotnikov

Sofija, 1. avg. s. Razglašena je bila sodba nad skupino bivših agrarcev, sabotežev in zarotnikov pod vodstvom proslulega Dimitrova. En obtoženec je bil obsojen na smrt na vešalih, štiri na doživljenjsko ječo, šest na 15 let težke ječe, trije mladoletni obtoženci pa so bili obsojeni na 8 let ječe.

Slovenski otroci v kolonijah Stranke

100 slovenskih otrok v koloniji San Terenzio (La Spezia)

Ljubljana, 1. avgusta
Včeraj ob 11.15 je z vlakom odpotovalo v kolonijo San Terenzio (La Spezia) 100 slovenskih otrok.

Zjutraj so otroke pozdravili v telovadnici Zveznega poveljnštva italijanske litorske mladine v Ljubljani Eksc. Visoki komisar Eksc. Graziosi, Zvezni podtajnik dr. Scarnicci kot zastopnik odsotnega Zveznega tajnika, zvezni podpoveljnik prof. Cassano in pokrajinska zaupnica Zenskih fašistov tovaršica De Vecchi.

Otroke v kroju, s katerimi so bile učiteljice, je Visoki komisar pozdravil z besedami želja in hvale. Pohvala je veljala predvsem družinam, mladih Italijan in hčera Volk, ki so bile v telovadnici in ki so s tem, da so zapuile svoje otroke Stranki, dokazale, da cenijo dobroto, ki jih fašizem izkazuje otrokom iz naroda.

Otroci so bili veseli sprčo odhoda, in so na razne načine kazali svoje navdušenje in nekateri, ki smo jih vprašali, kaj menijo o novem življenju, ki jih čaka v koloniji.

so odgovorili, da hrepene po spoznanju Italije in priučitvi italijanskega jezika. Slovenski otroci je odpotovalo tudi nekaj italijanskih otrok, ki prebivajo tu. Italijanske matere, ki so pridružile svoja bitja slovenskim, so zopet dokazale svojo duha razumevanja, ki preveva tu biva-joče Italijane.

Po cestah mesta so organiziranci izpričali s svojim discipliniranim in obenem vedrim zadržanjem ljudstvu, ki jih je občudovalo, da fašizem, ki zna za rimsko trdoto uničiti utopije, ki bi jih uporniki radi razširjali, dopušča sinovom zdravega ljudstva enake dobrote, katere uživajo italijanski otroci.

Na kolodvoru so se obnovili prizori navdušenja, otroci in njih svojci so zopet ponovili svojo zahvalo Duceju. Danes bodo nadaljni organiziranci italijanske litorske mladine v Ljubljani pričeli svoje življenje v kolonijah v mestu. Vsak dan bo prišlo 100 slovenskih otrok v dnevno kolonijo »Antonio Brajer«, katero je organiziralo Zvezno poveljnštvo Gilla v mestu.

štirje občotenci zaradi tatvine železnih predmetov v nekem obratu v Fiumu. Obsojen so bili Ermanno Fellarin na 4 leta in 6 mesecev ječe, Franc Zorzet na 3 leta ječe, Karol Reggente na 3 leta ječe, Leopold Mozina na 2 leti in 2 meseca ječe, Leopold Mozina na 2 leti in 2 meseca ječe, Na zahtevo državnega pravdnika je prišla zadeva v razpravo pred beneško apelacijsko sodišče, ki je potrdilo sodbo triestinskega sodišča.

Avgust se nam je predstavil s spreminljivim vremenom

Po podatkih vremenske opazovalnice v Zvezdi je znašala najnižja temperatura julija 10.2° C, najvišja pa 32.2° C

Ljubljana, 1. avgusta

Včeraj se je vreme v dopoldanskih urah toliko razčistilo, da so se jutranji oblaki porazgubili in smo nato ves dan imeli prijetno toplo in solčno vreme. Od četrtka na petek se je barometer za malenkost dvignil, včeraj proti večeru pa je začel zopet padati in z gorenske strani so se vlekli nad mesto oblaki. Kmalu so prepregli vse nebo in zmrzalo se je že pred običajno uro. Kazalo je, da bo ponoči deževalo. Okoli 22. ure pa je zapihal veter in omilil pritisk oblakov, tako da je noč potem minila brez deževja. Danes je nebo zopet čisto, barometer pa kaže še vedno spreminljivo in celo ugodnejše za deževje.

Jutri je Porcijunkula, ko so se druga leta v Ljubljani zbirali običajno kmetje, ki so šli na razna božja pota. Ob tem času je bil mnogokrat dež, tako da je mogoče, da nam pokvari tudi jutrišnje nedeljo. Zemlja pa je zaenkrat še dovolj namočena in za mešane bo koristnejše, če se bodo mogli jutri zopet odahnuti ob toplih vodah Ljubljane in drugih manjših potokov ter v kopalščih.

Avgust se nam je tako predstavil s spreminljivim vremenom. Upajamo pa, da nam bo najmanj tako naklonjen, kakor

— Teatroguf. Na odru Teatrogufa »Cassalini« na trgu Duca degli Ambruzzi 3 upri sarjajo te dni odrski deli Čehova (»Na cestni učitelj«) in Pirandella (»Sanje«).

— Boksalje v Sijani. V nedeljo se bodo preiskrvali v boksalju skupine poveljstev G. I. L. -a iz Triesta, Gorizije in Monfalcona

Delovni čas v javnih uradih

Visoki komisar je odredil, da veljajo za ves čas vojne v vseh javnih uradih od 1. avgusta t. l. dalje naslednje uradne ure: od 8. do 12. in od 16. do 19. ob delavnih dneh, dočim je ob nedeljah popoldne počitek, razen neobhodno potrebne dežurne službe za poslovanje v določenih uradih.

Važno opozorilo

Ljubljana, 1. avgusta
Italijanski Rdeči križ, avtonomna sekcija v Ljubljani, poroča:

Da se prepriči nepotreben naval, ki ovira redno delo, bo poizvedovalni urad za vojne ujetnike v Puharjevi ulici št. 2 sprejemal pakete za vojne ujetnike in za civilne vojne internerance po sledečem redu:

Za Campo concentrationo 89 — P. M. 3200:

- ob ponedeljkah za naslovljenca z začetnicami A, B, C, D, E in F;
 - ob torčkih: G, H, I, J in K;
 - ob sredah: L, M, N, O in P;
 - ob četrtkih: R, S, 8 in T;
 - ob petkih: U, V, Z in Z.
- Ob sobotah za vsa ostala taborišča.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 1. avgusta: Vezl sv. Petra, Fides.

Jutri: Nedelja, 2. avgusta: Alfonz Ligovski, Stefan.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ubežnica.

Kino Sloga: Plesalke okolu sveta.

Kino Union: Zeljne ljubezni.

Kino Moste: Habanera in Rdeči bar.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nespremenjeno.

Otvoritev razstave slikarja Edo Deržaja ob 10. uri dopoldne v Obersonelovi galeriji na Gosposvetni cesti.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Mr. Bakarčić. Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20 in Murmayer. Sv. Petra cesta 78.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo bo opravil od sobote od 20. do ponedeljka od 8. ure zjutraj mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Cesta 29. oktobra 7/I.

Važno opozorilo

osebam, ki dajejo opremljene sobe v podnajem

Davčna uprava za mesto Ljubljana ob- javlja:

Visoki komisar za Ljubljansko pokra- jino je odredil v Služb. listu št. 80 z dne 4. X. 1941-XIX na strani 548 razglašenih predpisi za oddajanje opremljenih sob v podnajem pod čl. 4, da se morajo podna- jematelje pogodbe pripraviti pisмено in mo- rajjo obsegati podatke o osebnosti, opre- mi, legi, postrežbi in najemini za sobo.

Ker so te pogodbe podvržene taksi po tar. post. 14, prvi odstavek in pripomba 4 taks. zakona, se pozivajo vsi prizadeti, da nemudoma, a najkasneje do 31. avgusta 1942 sklenejo s svojimi podnajem- niškimi podnajemalci pogodbe, ki naj vsebu- jejo:

- 1) skupno podnajemljino,
 - 2) detaljnara zneska zakupnine za opremo in podnajemljino za prazno sobo, lokal ali dr. in
 - 3) podrobne številčne podatke glede od- škodnin za postrežbo, pranje perila, kur- javo, razsvetljavo itd.
- Skupni znesek podnajemljine je podvr- žen taksi po razpredelnici pripombe 4 cit. zakona.
- Zakupnina opreme pa 2/0 taksi.
- Pogodbe se sestavljajo na monopolizi- ranih obrazcih na katere se naj prilpeji ta- ksa za zakupnino opreme v kolkih, katero je istočasno uničiti.

Opozarjajo se vsi prizadeti, da bodo or- gani finančne kontrole od 1. septembra t. l. dalje obustavili vsak taksi prekršek.

Kazen je pri podnajemnih pogodbah petkratna, če pa pogodba ni dokol- petkva za zakupnino opreme, se bo pre- pisal poleg redne takse še trikratni znesek prikrašene takse kot kazni.

Za razsodbo se bo predpisala še taksa po tar. post. 229 taks. zak.

Iz pokrajine Gorizia

Zegnanje pri sv. Ignacij. V župni cerkvi sv. Ignacija v Goriziji so prazno- vali včeraj god župnega patrona. V okviru cerkvenega prošenja je več verskih pri- reditev. Pri večerajšnji slovenski službi bo- žiji so izvajali na koru izbrane liturgične skladbe. Zegnanjske cerkvene slovesnosti se bodo zaključile jutri s slovesno službo božjo, ki jo bo daroval ob številni asistenci župnik prelat Picculin. Kakor vedno, tako so se tudi letošnjih prošenskih slo- vesnosti udeležili tudi verniki iz drugih gorizijskih župnij.

Opera glasba. 21.45: Simfonična glasba. 22.45: Poročila v italijansčini.

NEDELJA, 3. AVGUSTA 1942-XX
8.00: Napoved časa. Poročila v italijan- sčini. 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Pesmi in napavi. 13.00: Napoved časa. Po- ročila v italijansčini. 13.15: Poročila v slo- vensčini. 13.20: »Iz znanih filmov«. Orke- ster vodi dirigent Zeme. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert Raljijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. La- hka glasba. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Koncert kvarteta »Fero«. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Simfonična glasba. 20.00: Napoved časa. Poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih do- godkov v slovensčini. 20.30: Vojaške pe- smi. 20.45: Operno glasbo izvaja orkester pod vodstvom dirigenta Petralia. 21.25: Koncert violonista Karla Rupla in pianista Bojana Adamčiča. 22.10: Orkester vodi di- rigent Segurini. 22.45: Poročila v italijan- sčini.

ETAR Radio Ljubljana obvešča svoje po- slušalce, da bodo prva poročila v sloven- sčini na spredu dnevno ob 12.30 namesto ob 17.30. Ta sprememba velja od nedelje 2. avgusta t. l. dalje.

Sportni pregled

Slovenski plavalci v Italiji

Konec junija sta odpotovala skupno z drugimi iz Ljubljane tudi znana slovenska plavalca Žizek in Močan, člana ljubljanske- SK Ilirije.

Plavalna sekcija Dopolavora Fiat je z na- šima plavca dobila močno ojačenje in, kakor kažejo prvi izidi z nastopov, na ve- čini dolgih prog sedaj nima tekmeča. Vsa poročila, ki smo jih dozdaj čitali v Italij- janskih časopisnih sportnih rubrikah o na- stopih Žizka in Močana, govore o njunih kakovostih s samimi superlativi. Uvrščajo jih v mednarodni razred, ki dosega italijan- ski plavalci za enake proge v njem niso bili zastopani.

Prvi nastop za oba je bil 12. junija v Torinu, ki je Dopolavoro Fiat priredil tek- movalno plavanje po reki Padu. Nastopilo je 26 plavčev. Resna borba za obe prvi mesti se je razvila edinele med obema naš- ima plavca. Na cilj je priplavala prva petorica takole:

1. Žizek Branko (Fiat) 51.2, 2. Močan Josip (Fiat) 51.4, 3. Marinoni (Rari Nantes, Milan) 52.2, Ollia (Fiat) 52.8, 5. Pe- rucchetti (Fiat) 53.7.

Po tem uvodnem nastopu lokalnega zna- čaja ju je Dopolavoro Fiat poslal 22. ju- lija na plavalno tekmovalje za pokal Leo- nide Bissolattija v Rim. Tekmovalje je bilo izvedeno v Tiberi na progi dolgi 3500 m. Prehodni pokal bo postal last tistega mo- štv, ki bo prvo zmagalo trikrat zaporedoma ali v presledkih. Ker je časopisje opozorilo prestolniško sportno občinstvo, da bosta v moštvu Fiata nastopila tudi Žizek in Močan, je tekmovalje pritegnilo na bregove Tibere vse polno gledalcev. Števil- ni pa so plavca spremljali tudi v čolnih. Rimljani so ohranili slovenske plavalce v najboljšem spominu še od lanskega nasto- pa, ko so v bazenu strankinega stadiona v borbi z najboljšimi italijanskimi plavalci odnesli večino zmag.

Vprašanje zmage je bilo tudi na tem tekmovalju vprašanje, ki se je tikalo edi- nole Žizka in Močana. Ze kmalu po skup- nem startu sta se oddaljila od vseh ostalih, ki ju potem do cilja niso videli več. Edini, ki se je kolikor toliko uspešno trudil ostati v častni razdalji, je bil Matteo Guariglia, član Rari Nantesa iz Salerna. Ker se je tudi tretji plavec Dopolavora Fiat Enzo Garuti razmeroma dobro vrstnil, je moštvo gladko zmagalo. Prva šestorica je dosegla cilj v tem vrstnem redu:

1. Branko Žizek (Dop. Fiat, Torino) 30:47.1, 2. Josip Močan (Dop. Fiat, Torino) 30:47.4, 3. Matteo Guariglia (Rari Nantes, Salerno) 30:51.4, 4. Marchionio Balestri (Dop. La Magona d'Italia, Piombino) 31:41.3, 5. Enzo Garuti (Dop. Fiat, Torino), 6. Gio- rigo Sbaraglia (GUF, Milano) 32:01.2.

Tretjič sta Žizek in Močan nastopila pre- teklo nedeljo v Milano, ko je bilo tamkaj mladinsko državno plavalno prvenstvo in tekmovalje izbranih državnih prvakov. Triestinski »Il Popolo di Trieste« je o tek- movalju prinesel originalno poročilo, ki se je začelo takole:

»Na državnem plavalnem sestanku, ki mu je dalo okvir mladinsko moštveno pr- venstvo, so sodelovali najboljši italijanski plavalci, vključno evropska rekorderja Žizek in Močan. Uspehi, ki so jih dosegli prvaki in mladinci, so v celoti dobri, če- prav mrzla voda bazena časom ni bila naklonjena...«

Žizek je najprej nastopil v plavanju na 200 m prosto. Zmagal je v času 2:24. Drugi je bil znani Signori iz Milana v času 2:28.1, četrti pa Riccardo Vittori, član Fiumane v 2:29.8.

Na 400 m prosto so se uvrstili takole: 1. Žizek 5:21.7, 2. Močan 5:22.3, Gaetano Malena (R. N. Trento) 5:25.8, 4. Nino Schipizza (Fiumana) 5:38.5 in 5. Sergio Nardi (R. N. Milano) 5:43.2.

Na 1500 m je zmagal Močan v času 21:48.2. Drugi je bil Guariglia iz Salerna v 22:48.6.

Končno sta Žizek in Močan skupno z Maleno in Borracciovom nastopila v stafeti 4x200 m kot moštvo B. Moštvo A pa so sestavljali Vittori, Signori, Brunesechi in Sperber. Zmagali so slednji v času 10:45.6. Moštvo B je prišlo na cilj v 10:47.2. Kakor je poročala »Gazzetta dello Sport«, je v Italijo odpotovala tudi Dragusa Fin- čeva. Baje se je oddčila, da pristopi k to-

Še za varstvo prirode

Posebna komisija strokovnjakov določa sporazumno s posestniki za sekanje primerna drevesa

Ljubljana, 1. avgusta
V sredo je objavil »Slov. Narod« vse hvale vreden članek »Še nekaj besed o var- stvu prirode« s podpisom »Dr. Jonik«. Po- sebno so se pa tega članka razveselili na občini, ko so prebrali dopis in ugotovili, da so vendar dobili za varstvo mestnih nasadov vnetega pomočnika v boju proti neprestanim devastacijam mestnih nasadov in gozdov. Ze leta in leta se mestna uprava trudi za obvarovanje svojih nasadov zlasti pred razposajeno mladino ter je v ta namen silicevala že tudi vzgojitelje, naj bi našo mladino vzgojila za prave prijatelje in va- ruje prirode. Koliko so pa vsa velika pri- zadevanja mestne občine in vzgojiteljev po- magala, vidimo po opustošenih mestnih in zasebnih gozdovih ter tudi vsak dan opa- žamo na polomljenih vejah drevoja celo ob glavnih cestah in ulicah. Ze desetletja se zavzemajo za varstvo prirode razne oblasti in organizacije, pri tem pa morajo vedno ugotovljati, da je od leta do leta slabše. Čim bolj ščitimo redke rastline, tembolj jih izletniki uničujejo. Celotni listi so objavljali slike in dopise, kjer so se posamezne vasi in trgi postavljali, kakšne lipe in orehe — crjake so posekali. Najpšeja dva ljubljanska prirodna spomenka, mogočni platani ob Streliški ulici, smo morali braniti pred kratkim. Ali naj ponavljamo upravičene tožbe silno oškodovanih lastnikov gozdov? preden začno posestniki sekati, določa po- sebna komisija strokovnjakov sporazumno s posestniki za sekanje primerna drevesa. Gozdarški inženjerji so pa od nekaj znani najstrožji varuhi prirode in prav njim se naša dežela predvsem mora zahvaliti, da še ni skoraj gola. Kdo bi torej bolj varoval lepa drevesa in ščitil značilnost pokrajine kot člani teh komisij, ki se jih premnogi lastniki gozdov celo boje zaradi stroge za- ščite prirode.

Res smo morali posekati smreke, ki jih je ogrožal labudar, ker tako zahteva zakon ter smo si s tem obvarovali zdrave smreke. Kes smo posekali tudi ostarele divje kostanje, vendar pa ne zaradi kakih hroščev v koreninah, temveč zaradi nevarne bolezi v vejah in deblih, ki je znana šele nekaj let po »ledekih«. Zato ima pa prav pisec dr. Jonik, da »za to celo stoletje ni nihče vedel in čeprav letos v hroščevem letu tega hrošča ob kostanju in v Ljubljani skoraj opaziti ni bilo«. Vsakdo se lahko zmoti! Pololažen naj bo pa in mirni naj bodo vsi prijatelji prirode, saj so stari lepi hrasti popolnoma varni pred sekro.

Razvečljivo je, ker se pisec zavzema za prelepe platane. Vsa Zvezda je zasedena z njimi in mestna vrtnarja ima še dosti lepih mladih platan za okras mesta. Pri- pravljeno je pa tudi že lepo število še lep- šega plataninega sorodnika tulipanovca, enako mogočnega drevesa z velikimi kras- nimi cvetovi, po velikosti in obliki podobni tulipanom.

V objavi sekanja lesa za drva je pa tudi posebno podčrtano, naj posestniki gledajo na to, da se značaj pokrajine ne bo bistve- no spremenil. Zanesimo se na gozdarke strokovnjake, ki so nam s strognimi zakoni, predpisi in vestnim poslovanjem kot prvi prijatelji prirode znali obvarovati značaj naše pokrajine doslej, da nam bodo tudi sedaj res ščitili zeleno Ljubljano.

Kar se pa potli ob ribniku tiče, opozar- jamo pisca dr. Jonika in njegove somišljeni- ke, naj si ogledajo pred kratkim v Ljub- ljanskih dnevnikih objavljeni načrt otroš- kega parađiža v Tivoliju, pa bodo videli na njem tudi cesto ob ribniku. Sicer se pa lahko tudi v Tivoliju prepražijo, da so že pripravljene stopnice in tudi gramoz za utrđitev te ceste, da bo še mnogo lepša in prijaznejša kot je bila doslej.

Na trgu se ponudbe in povpraševanje krijejo

Današnji tržni dan je bil že v zgodnjih jutrnjih urah zelo živahen — Prispelo je prvo grozdje

Ljubljana, 1. avgusta
Z avgustom se začne na našem zelenjav- nem trgu že jesenska sezona. To smo opa- zili zlasti druga leta, ko je bilo napredaj vedno več zelenjavnih pridelkov, ki so jih pripeljale kmetice. Tudi mestni vrtovi v Krakovem, Trnovem in drugod so polni vsakovrstnih dozorevajočih dobrot. Mnogovč kakor druga leta pa hranijo sedaj naši pridelovalci zelenjave in sočivja pri- delkov za takojšnjo domačo uporabo ali pa za zimsko shrambo. Kljub temu se pa na trgu to v splošnem mnogo ne pozna. Sicer res ni take gneče in ne takega števila pro- dajalcev, kakor druga leta, ko so morali postavljati tržne mize in klopi celo pri cestah, vendar ni niti prevelikega navala gospodin, ki se mnogokrat zalagajo kar pri pridelovalcih. Tako j življenje na trgu si- cer živahno, odvija se pa brez zapletljive in kar je skoro najvažnejše brez vrst in navala.

Večje gruče gospodin opazijo lahko le ekoli prodajalk solate in fižola preklarja. Teh dveh dobrot je sedaj dejansko nekaj manj na razpolago, to pa predvsem zato, ker smo v prehodnem času. Poletna solata počasi pohaja in sedaj dozoreva že prva endivija. V večjih količinah ni niti te niti one na razpolago. Podobno je s fižolom v stročju. Delno je pri slednjem vzrok manj- še ponudbe tudi skrb pridelovalcev da se predvsem založijo sami za svoje zimsko potrebe.

Vprašanje cen ne dela sedaj težav ne prodajalcem in ne gospodinjam. Vsi vedo maksimalne cene tako domačega in uvože- žene zelenjave kakor tudi sadja že na pamet. Če se pa te zgodi, da katera ni prav dobro podkovana v številkah, pa je cenik na trgu vedno pri rokah.

Na današnjem živskem trgu je bilo na- prodaj vsakovrstne zelenjave v zadovolji- vih količinah. Nekaj je bilo domače, nekaj uvožene. Poleg poletne solate in endivije, ki sta posebno privlačile pozornost gos- podinj, smo videli mnogo radiča, zelo le- pih glavice kolerabe, domače in uvožene če- bule ter jedilnih buč. Zlasti kumarje, ki so nekateri domače izredno lepe, so šle naglo v denar: domače no 4 lire, uvožene po 3.20 lire. Mnogo je tudi uvožene čebule, zelo le- pe paprike no 7 lir kg in drugih pridelkov.

Na sadnem trgu je zaenkrat še popolni gospodar uvoženo sadje. Sedaj so sicer že dozorela pri nas prva jabolka, vendar jih je najbrže še premalo, da bi jih dobavili na trg v večjih količinah. Zjutraj smo opa- zili samo dve prodajalki, ki sta ponujali domača jabolka po 5 oziroma 4 lire. Bila so sicer bolj drobna, vendar sta jih pro- dajalki naglo razprodali. Med uvoženim sad- jem se je sedaj pojavilo že prvo grozdje. Prodajajo ga po 12 lir kg. Zanj pa ni toli- ko zanimanja, kakor za izredno lepe bre- skve, ki jih prodajajo po 7 (če niste ob-

Iz pokrajine Trieste

— Zvezni tajnik dr. Piva je prisostvoval slovesnemu zaključku poletne kolonije »G. Ciano« v Cologni, kjer je 1200 mladih gos- tovo zelo prijetno preživelo del počitnic. V njegovem spremstvu sta bila podpoveljnik G. I. L. -a in inspektor cone Guglielmotti.

— Poveljnik Enzo Grossi v Monfalconu. V Monfalcone je prispel poveljnik Enzo Grossi, pogumni kapitan podmornice »Bar- barigo«, ki je potopila ameriško oklopnico »Maryland«. Na monfalconskem kolodvoru so sprejeli poveljnika Grossija, ki je dopotoval s svojo soprogo in hčerko, za- stopniki ladjedelnice inž. Pollio, inž. Ma- jorana ter inž. Marchese, razen tega šte- vilni mornariški častniki. Nastanil se je v hotelu ladjedelnških uradnikov, kjer so ga vsi, čim so ga spoznali najpričneje sprejeli. V Monfalconu ostane poveljnik Grossi nekaj dni. Kakor vedno doslej, ka- dar je bil s soprogo in hčerko v Monfal- conu, tako bo tudi sedaj obiskal tudi Tri- este, ki ga prisrčno pričakuje.

— Ljudsko gibanje. V Triestu je bilo 29. julija 6 rojstev, pet smrtnih primerov in sedem porok.

— Zaprta gostilna. K. kvestura v Mon- falconu je odredila, da se zaradi zlorabe kršitve časa obratovanja zapre za deset dni gostilna Analine Zotti v ulici XXIII. oktobra v Monfalconu.

— Smrt stare Triestanke. Umrla je te dni v Triestu 76letna zasebnica Antonija Srebotnik-Deluchi.

— Prva tombola 1000 lir. Jutri bo na trgu Garibaldi v Triestu velika tombola, ki jo prireja Dopolavoro »Trevisan«. Tombol- ske nagrade bodo štiri, prva 1000 lir.

— Nezgode. Štiriletni Albin Filipi iz Cro- ce di Tomadio je prišel po nesreči pod plug, ko sta ga vlekla dva vola, in je obla- žal z občutnimi poškodbami na desnem bedru in na čelu. — Na 21letnega Franca Macchinija iz ulice Ronchetto 27 v Triestu, se je zvalil velik pražen sod in ga poško- doval na obeh holenih. — V nekem oddel- ku tvordke »A. Saitoc« je bila zaposlena 37 letna kartotečnica Angela Libioni. Po nesrečnem naključju je prišla z levice v stiskalnico, ki ji je levico hudo zmečkala.

— 20letni livar Svartaco Dilena iz ulice Industria 1 v Triestu se je pejal s kole- som po ulici Mazzini. Na vogalu ulice Im- briani ga je povozil neki avto. Dilena ima poškodbe po obrazu in nogah.

— Zaključčen proces. Pred triestinskim sodiščem so se morali zagovarjati nedavno

Radio Ljubljana

NEDELJA, 2. AVGUSTA

7.00: Napoved časa. Poročila v italijan- sčini. 8.15: Orgelski koncert Domenica Zambettija. 11.00: Prenos pete maše iz ba- zilike sv. Pavla v Rimu. 12.00: Razlaga evangelija v italijansčini. (O. Marino). 12.15: Razlaga evangelija v slovensčini (O. Sekovanič). 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Koncert sopranistike Režike Lipu- šček-Kortnik. 13.00: Napoved časa. Po- ročila v italijansčini. 13.15: Poročila v slo- vensčini. 13.20: Operno glasbo izvajajo mladi umetniki. 13.50: Vojaške pesmi. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Kon- cert Radijskega orkestra in Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Sijanec. Slov. gl. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Dr. L. Puš: Gospodarska navodila in poročila, kmetijsko predavanje v slovensčini. 17.35: Koncert kvarteta »Fanteje na vasic. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Lahka glasba. 20.00: Napoved časa. Poročila v italijan- sčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.40: Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 21.25: Koncert Radijske- ga orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec.

Najviše cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 3. avgusta t. l. zjutraj da objave novega cenika

Ljubljana, 1. avgusta Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konzumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najviše cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobrili.

Poceni se je izvlekel Mednarodni pustolovec, o katerega podjetnosti v Ljubljani smo poročali že maja, je bil obsojen le na 1 mesec strogega zapora

Ljubljana, 1. avgusta Sredi maja je bila pred ljubljanskim okrožnim sodiščem razprava proti mednarodnemu pustolovcu A. A. N., rojenemu v Rusiji, do nedavnega bivajočemu v Nemčiji, kasneje pa do aretacije v Ljubljani.

česen 5 L; glavna solata 3.70 L; endivija 4 L; radič 3 L; mehka špinača 4 L; trda špinača 3 L; zelena paprika 7 L; rabarbara 4 L; novi krompir 2.25 L; namizna jabolka 4 L; jabolka za kuhno 3 L; breskve in marelice 6 L; liter suhih bezgovih jagod 8 L; kilogram suhega šipka 8 L; kilogram suhega lipovega cvetja 20 L; liter lisič 3 L; jajca 2 L komad.

Poceni se je izvlekel Mednarodni pustolovec, o katerega podjetnosti v Ljubljani smo poročali že maja, je bil obsojen le na 1 mesec strogega zapora

Sredi maja je bila pred ljubljanskim okrožnim sodiščem razprava proti mednarodnemu pustolovcu A. A. N., rojenemu v Rusiji, do nedavnega bivajočemu v Nemčiji, kasneje pa do aretacije v Ljubljani.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI Predstave ob delavskih ob 16. in 18.15, ob obedah in praznikih ob 10.30 14.30 16.30 in 18.30

KINO MOSTE Zarah Leander v nepozabni drami Habanera in ljubka Nida Valli v komediji Rdeči bar

DOVOLJENJA ZA UVOZ BLAGA Tvrde, ki so vložile prošnje za uvoz odnosno izvoz, se pozivajo, da prevzamejo v pisarni Pokrajinskega sveta korporaciji, soba št. 25-II med uradnimi urami uvozna oziroma izvozna dovoljenja.

zaplenjena, Eterno pa je bil skupno s svojim pajdašem Rafaelom Di Michele ovdene posebnemu sodišču za zaščito države. V delavnici čevljarja Augustina Scontrina iz ulice S. Maria Valle 2 je bilo zaplenjenih 1921 kož in 75 kg usnja v skupni vrednosti 176.000 lir.

Na II. dekliški meščanski šoli v Ljubljani se bo pričel poletni tečaj iz italijanščine v četrtek 4. avgusta 1942 ob pol devatih.

Leposlovna križanka Iz življenja pisatelja Levstika

DNEVNE VESTI

Današnji številki smo priložili položnice za vse naročnike, ki prejema list po pošti. Prosim Vas, da se jih poslužite ter nam nakazete naročnino po možnosti takoj prve dni meseca avgusta.

Ena najpomembnejših industrijskih celot v Evropi je nedvomno industrijska skupina Finsider, ki predstavlja mogočen industrijski blok, ki ne najde zlahka primera glede svoje pomembnosti in svojih proizvodnih sposobnosti pri sličnih evropskih industrijskih kompleksih.

UPRAVA SLOVENSKEGA NARODA

Inspekcija ministra Bottaja. Minister za ljudsko vzgojo Bottaj je obiskal posamezne šolske zavode v Rimu, kjer so nastanjeni učiteljske, ki se udeležujejo informativnega tečaja za telesno vzgojo, organiziranje po G. I. L. U. Zadržal se je delj časa med udeleženci ter izražal svoje mišljenje k posameznim metodnim preizkusom.

Ena najpomembnejših industrijskih celot v Evropi je nedvomno industrijska skupina Finsider, ki predstavlja mogočen industrijski blok, ki ne najde zlahka primera glede svoje pomembnosti in svojih proizvodnih sposobnosti pri sličnih evropskih industrijskih kompleksih.

IZ LJUBLJANE

Paradiznik jim diše. Čudne skomine so dobili letos nekateri naši krilatci zlasti vrabci in ščinkavci. Zadišali so jim namreč paradiznik. Ponekod so se spravili nanje in čim paradiznik pordeči, ga hodijo ključati, kadar ni nikogar blizu.

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. ime in priimek slovenskega pesnika in pisatelja (1831—1887), 9. Levstikov nasprotnik iz okolice Bleiweisovih »Novice«, 13. domači priimek Franje Malenske, ki se je Levstik vanjo zaljubil, 14. konj arabec po turško, 15. okrajšan naslov enega Levstikovih najvažnejših proznih spisov, 17. gimnazijski učni predmet, ki je Levstiku najbolj grenil učenje, 20. sredi vola, 21. tuja označa za kras, 23. venzik, 24. imenujejo žabo po njenem glasu, 25. Stritarjevo leposlovno glasilo, pri katerem je sodeloval tudi Levstik, 27. moderno bojno orožje, 28. zemljepisni pojem, 29. oblika osebnega zaimka on, 31. nikalna oblika pomožnega zlagala, 32. francoski učenjak, jezikoslovec (1795—1873), 34. grška črka, 36. okrajšava za opus, 38. divja žival, roparica, 39. tuje žensko krstno ime, 41. prvi slovenski politični list, ki je v njem Levstik objavil svoje prve pesmi, 44. gredl Arn, 45. Bleiweisovo glasilo, 47. tuje žensko krstno ime (množ.), 48. ta (srbohr.), 49. znamenit fizik (ron.), 50. šajtov, šala, 52. italijanski množinski spolnik, 53. graščak in grof, pri katerem je bil Levstik najprej za domačega učitelja (graščak na Turnu), 54. dve zaporedni črki iz besede marčen, 56. italijanski veznik pred samoglasniki, 58. suh, mršav (srbohr.), 60. graščak, pesnik in skladatelj, pri katerem je Levstik opravljal svojo drugo službo domačega učitelja, 61. konjeniki barona Trenka znani po svoji razbrdanosti in predrznosti (ednina), 64. krtica za črka, 65. v meti, 67. rimska številka 2, 68. sorodnik, 69. tič, brez glasu, 71. naježen, slabe volje, 73. okrajšava za označo starosti, 74. nikalnica, 75. Vilharjev časopis, ki ga je urejeval Levstik, 77. srbsko okrajšano moško krstno ime, 78. turški naslov za višje uradnike in oficirje, 79. prva Levstikova pesem objavljena l. 1849 v »Sloveniji«, 80. trg blizu Levstikovega rojstnega kraja.

Obnovite naročnino!

Leptoslovna križanka Iz življenja pisatelja Levstika

Grid for a crossword puzzle with numbers 1-90.

Besede pomenijo

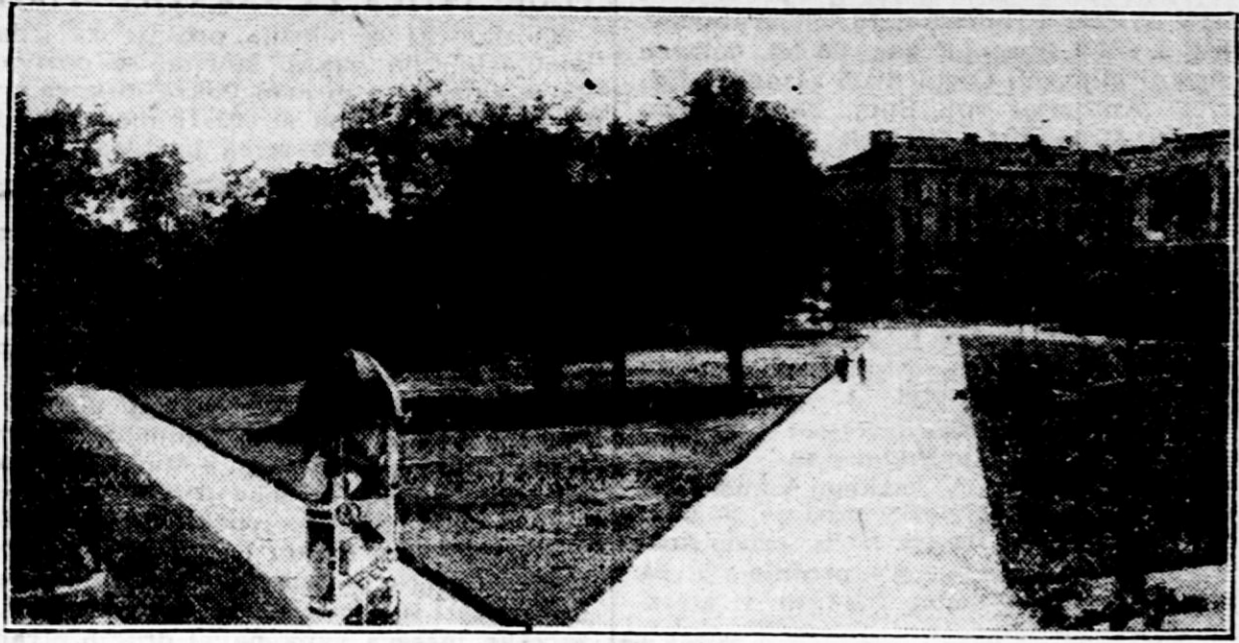
Vodoravno: 1. ime in priimek slovenskega pesnika in pisatelja (1831—1887), 9. Levstikov nasprotnik iz okolice Bleiweisovih »Novice«, 13. domači priimek Franje Malenske, ki se je Levstik vanjo zaljubil, 14. konj arabec po turško, 15. okrajšan naslov enega Levstikovih najvažnejših proznih spisov, 17. gimnazijski učni predmet, ki je Levstiku najbolj grenil učenje, 20. sredi vola, 21. tuja označa za kras, 23. venzik, 24. imenujejo žabo po njenem glasu, 25. Stritarjevo leposlovno glasilo, pri katerem je sodeloval tudi Levstik, 27. moderno bojno orožje, 28. zemljepisni pojem, 29. oblika osebnega zaimka on, 31. nikalna oblika pomožnega zlagala, 32. francoski učenjak, jezikoslovec (1795—1873), 34. grška črka, 36. okrajšava za opus, 38. divja žival, roparica, 39. tuje žensko krstno ime, 41. prvi slovenski politični list, ki je v njem Levstik objavil svoje prve pesmi, 44. gredl Arn, 45. Bleiweisovo glasilo, 47. tuje žensko krstno ime (množ.), 48. ta (srbohr.), 49. znamenit fizik (ron.), 50. šajtov, šala, 52. italijanski množinski spolnik, 53. graščak in grof, pri katerem je bil Levstik najprej za domačega učitelja (graščak na Turnu), 54. dve zaporedni črki iz besede marčen, 56. italijanski veznik pred samoglasniki, 58. suh, mršav (srbohr.), 60. graščak, pesnik in skladatelj, pri katerem je Levstik opravljal svojo drugo službo domačega učitelja, 61. konjeniki barona Trenka znani po svoji razbrdanosti in predrznosti (ednina), 64. krtica za črka, 65. v meti, 67. rimska številka 2, 68. sorodnik, 69. tič, brez glasu, 71. naježen, slabe volje, 73. okrajšava za označo starosti, 74. nikalnica, 75. Vilharjev časopis, ki ga je urejeval Levstik, 77. srbsko okrajšano moško krstno ime, 78. turški naslov za višje uradnike in oficirje, 79. prva Levstikova pesem objavljena l. 1849 v »Sloveniji«, 80. trg blizu Levstikovega rojstnega kraja.

MALI OGLASI

SMINKA SO STRUPENE ter kvarijo in starajo lica. Ambrözova medicina pa vam ohrani svežost, lepoto in gladko kožo. Prištno dobite le v Modani, Ljubljana, Zidovska 6.

Preteklost Emone razbiramo

iz usmeritve posameznih ljubljanskih cest in ulic — Kako je taini načrt Emone vplival na nastanek nekaterih ljubljanskih ulic

Ljubljana: Muzejski trg

Ljubljana, 1. avgusta
Nedavno smo se nekoliko dotaknili vprašanja, ali je lega Emone s svojim obzidjem, notranjimi in zunanji cestami ter parki vplivala na razvoj Ljubljane. Sklicevali smo se na ugotovitve univ. profesorja A. Melika, ki je raziskoval razvoj Ljubljane kot geograf. Ob tej priložnosti naj navedemo še nekaj njegovih ugotovitev ter dokazov, kako močno je vplivala Emona na razvoj Ljubljane zlasti na levem bregu Ljubljanice.

Potok, ki ga ni več

V rimskih časih je tekla med Rožnikom in Ljubljani potok, ki ga že dolgo ni več. To je bil obrambni jarek vzdolž severnega emonskega zidu, na kraju poznega Kapucinskega in potem Kongresnega trga. Zgodovinarji domnevajo, da je jarek ostal še stoletja po propadu Emone. Med tem ko v spodnjem delu lahko precej natančno ugotovimo, kje je bil jarek, pa ne moremo dognati, kje je potekal ali umetni jarek potekal na zahodu proti Rožniku. Globel jarka se je baje poznala na Kongresnem trgu še celo v novjšem času, dokler trga niso tlakovali. Obrambni jarek na severni strani Emone je tudi vplival na razvoj srednjeveške Ljubljane, kar smo omenili že zadnjič. Kapucinski samostan s svojimi poslopiji in vrtovi je bil v odvisnosti od tega jarka; razmestitev poslopij in vrta se je ravnala po jarku, tako da je tam nastal trg.

Zahodni obrambni jarek

Tudi vpliv zahodnega emonskega obrambnega jarka lahko nekoliko razberemo iz ljubljanskih ulic. V starih topografskih kartah je ta jarek že zarisan kot dolga ravna črta. Jarek je imel dotok od rožniškega gričevja, odtok pa v Gradaščico. Na karti iz leta 1808. je razvidno, da je tekla potok izpod Tivolija ter da je dobival vodo iz grap od Sp. Šiške. Ležal je skoraj naravnost proti jugu, zavil je v kolenu k Nunski ulici, nakar je tekla naravnost do Gradaščice. Melik pravi, da gre za »Lužo«, ki jo navajajo stari topografski viri. Po tej »Luži« se je imenoval zahodni del Rimske ceste — Na luži. Iz starih kart je tudi razvidno, da je bil na vogalu emonskega obzidja ob Nunski ulici — v soseshni, kjer so lani pri razširitvi Nunske ulice odkrili temelje rimskega zidu — majhen ribnik. Tudi ta ribnik je bil ostanek emonskega jarka. Ta jarek, na zahodni strani emonskega obzidja, ob prerezu Erjavčeve ceste, je opisal zgodovinar Rutar. Jarek je bil približno 20 metrov širok zgoraj in 5 m globok. Leta 1890 so ga lahko zasledovali še na južni strani Rimske ceste ob Paichlovem vrtu. — Na zahodni strani emonskega jarka je držala že v starih časih pot med Tržaško in Dunajsko cesto. V začetku je ležala vzporedno ob jarku, pozneje pa prečno ob severozahodnem ogalu Emone. Da je bila zelo stara, sklepajo iz tega, češ da je postavila zahodno mejo Auerspergovemu, pozneje uršulinskemu vrtu. Zadnji ostanek te poti je prečna na Muzejskem trgu. Učenjak Müller se odloča, da je v glavnem v tej trasi ležala velika rimska cesta, ki je vezala Tržaško in Dunajsko cesto neposredno zunaj emonskega obzidja. Tega pa vendar ni mogel dokazati. Rutar je pa zapisal: »Z glavne vojaške ceste, ki je držala od severno-vzhodnega vogla tobačne tovarnice mimo jahalnice, kjer so se našli rimski konjski čevlji, naravnost proti Bežigradu, prihajalo se je v rimsko naselbino po tistem potu, koder vodi sedanji Rimska cesta.« Na Valvasorjevih slikah iz leta 1660 in na

karti Barja iz leta 1780. razvidimo, da je bila ta cesta široka kakor velike ceste ter da je imela ovinek v pravilni krivini, tako da se je bistveno razlikovala od navadnih bližnjih in poljskih stez. Glede na to, da so ob tedanji Bleiweisovi (sedanji Viktorja Emanuela III.) cesti odkrili rimske grobove, kakor poroča Schmidt, bi kazalo, da je bila tam v resnici rimska cesta, kajti rimski grobovi so se vrstili ob cestah. Vsekakor pa drži, da je zgornji del ceste, t. j. med Tržaško cesto in Nunsko ulico, dal osnovo vplivnemu drevoredu, ki ga je posredoval Valvasor. Ta drevored se je pozneje spremenil v Bleiweisovo cesto. Tako smemo torej sklepati, da je Emona vplivala tudi na nastanek Ceste Viktorja Emanuela III., če ne neposredno, pa vsaj posredno.

Še nekatere druge ulice

Se dandanes je povsem jasno, da je Nunska ulica usmerjena po emonskem severnem zidu. Leži ob tako zvanem nunskem zidu, vrtni ograji, ki sloni na temeljih emonskega obzidja. Toda, če je nekdanja Bleiweisova cesta nastala pod vplivom lege Emone in njenih cest, je že v tem dokazano, da je predhodnica Ljubljane vplivala tudi na nastanek ter razvoj ulic, ki so zvezane s sedanjo Cesto Viktorja Emanuela III. Sicer so pa nekatere izmed teh ulic zveza med dvema stariščinama cestama, ker leže med nekdanjo Dunajsko in Bleiweisovo cesto. To se pravi, da je dala tudi tem ulicam Emona zasnovno. Vpliv Emone na razvoj Ljubljane seveda ni povsod neposreden, kjer je pa posreden, ga ni tako lahko dokazati. Imamo seveda tudi številne primere novjših ulic, ki so nastale pod drugimi, mnogo očiščnejšimi vplivi, vendar so se morale navadno usmeriti po starih glavnih cestah.

Ljubljana, Rimski zid

Srednjeveško obzidje na temeljih emonskega zidu
Srednjeveška Ljubljana, odnosno najstarejša Ljubljana, se je razvila zunaj emonskega območja, čeprav se ni mogla povsem izogniti zunanjim emonskim cestam. Vendar bi se morali, če bi mislili, da Emona ni povsem nič vplivala na razvoj srednjeveške Ljubljane. Mesto se je res razvilo na vzhodni strani Emone in ne na njenih tleh, toda Emona mu je dala vsaj delno okvir. Vedeti moramo namreč, da je emonsko vzhodno obzidje, ki je stalo v sedanji Vegovi ulici in čigar ostanke so bili dolgo ohranjeni pred sedanjo vseučil-

liške knjižnico, dalo mejo srednjeveški Ljubljani: srednjeveško obzidje je bilo sezidano na temeljih rimskega zidu. Toda ne je to; raziskovalci so dognali, da so bila celo srednjeveška mestna vrata na zahodni strani, in sicer tako zvana nemška ali križevniška, točno na kraju, kjer so bila nekdanj vzhodna emonska vrata, od koder je držala cesta na Dolenjsko. Če je stalo vzhodno emonsko obzidje v črti Vegove ulice, je razumljivo, da je Emona dala osnovo tudi tej ulici.

Ulice na tleh Emone

Iz vsega tega nam ostane razumljivo, da mora biti vpliv Emone na ljubljanske ulice še mnogo večji na samih emonskih tleh, če je že tako očiten zunaj emonskega obzidja, odnosno tik ob njem. Na emonskih tleh se ravnajo vse ulice, razen Igriške in morča še Soteske, po osnovi, ki jo je dala Gradišče z Vegovo ulico in Rimsko cesto. To najlažje razvidimo iz načrta mesta. Tako vidimo, da sta Erjavčeva cesta in Gregorčičeva ulica vzporedni z Rimsko cesto in Nunsko ulico. Ti ulici sta hkrati pravokotni na Gradišče. Pomembno je tudi, da Erjavčeva cesta poteka na rimski ulici, kar so ugotovili pri prekopavanju za kanalizacijo. Emonska ulica je imela kanalizacijo, ki se je še dobro ohranila. Starejša Ljubljana je očitovala še bolj vpliv Emone na svoj razvoj. V starih načrtih mesta in slikah zasledimo Hilšerjevo ulico in del Erjavčeve ceste pred sedanjim gledališčem, ulice, ki so očitno nastale na osnovi emonskih cest. Omenimo naj še, da je Askerčeva ulica, ki je ena najnovejših v tem mestnem delu, vzporedna z Rimsko cesto, ležečo vzporedno z obzidjem. Melik pravi: »Skrajna, vsa zadeva sedanjega mesta, kar ga je nastalo na zemljišču nekdanjega Gradišča, to je na ozemlju kolonije Emone, temelji na rimskih osnovah in parael-

Globus je star 450 let

Prvi globus je izdelal nürnberški učenjak Martin Behaim

Pred 450 leti, 2. avgusta 1492, je krenil Krštof Kolumb s svojimi ladjami na morje, da bi našel pot v Indijo. Odjiral je prot zapadu v trdni veri, da mora priti takoj v Indijo. Njegova vera je pa slonela na prepričanju, da ima zemlja obliko krogle. V onih časih je pretežna večina učenjakov, da o lažjih sploh ne govorimo, odklanjala to naziranje, ali pa se mu je celo rogala. Kolumbova vožnja po morju bi ne bila mogoča brez temeljitih priprav Martina Behaima. On je bil tisti, ki je s svojimi študijami omogočil določiti po opazovanjih zvezd kraj, kjer je bilo ob tem ali onem času ladja na širnem morju. To so bili prvi koraki k moderni navigaciji. Behaimovo ime pa je še bolj zaslovelo, ko je izdelal leta 1492. v Nürnbergu prvi globus. Behaimova patrijska rodbina je pred leti prodala ta najstarejši globus germanskemu muzeju v Nürnbergu, ki ga hrani zdaj kot eno največjih dragocenosti. Martin Behaim je bil rojen leta 1459. kot potomec čeških priseljenecv. Njegovi predniki so se priselili v 10. stoletju iz Češke v Nürnberg. Behaimova rodbina je bila ena najuglednejših v Nürnbergu. Martinovi predniki so bili trgovci, trgovali so z blagom in tudi on sam se je prvotno posvetil trgovini. Toda že v mladih letih ga je trgovina manj zanimala, kakor matematika in astronomska veda. Osnovne pojme o matematiki in zvezdoslovlju je dobil pri učenjaku Johannu Müllerju, imenovanem »rejo montanus«.

Kot 17 letnega mladeniča ga najdemo v inozemskih podružnicah očetovega trgovskega podjetja na Nizozemskem, v Mechelnu, Antverpu, Frankfurtu aM in Lisabonu. Ta potovanja ter spoznavanje tujih mest in dežel so razširila Behaimovo obzorje. V Lisabonu je Behaimovo ime kmalu zaslovelo. Tedaj je mladi Behaim obrnil trgovini hrbet. Kralj Alfonz in njegov naslednik Ivan II. sta poklicala mladega Nürnbergca v kolegij učenjakov v tako zvano Junto dos Mathematicos, ki jo je kmalu sam vodil in ki je bila njena naloga preskrbeti pomoščakom najboljše instrumente, da bi lahko varno jadrali po morju. V letih 1484. in 1488. se je udeležil ekspedicije, ki naj bi plula okrog Afrike in našla pot v Indijo. V resnici je pa ta ekspedicija odkrila samo nekaj otokov. Kmalu po povratku ekspedicije je izrazil kralj Ivan Behaimu posebno priznanje s tem, da ga je povzdignil v re! Vitezov Kristusovega reda. Kmalu potem se je Behaim

lizem cest se prenaša čez Mirje tja do Gradaščice.

V sedanjem središču

Rekli boste, da se vpliv Emone ne more kazati vsaj v sedanjem mestnem središču, češ, saj v njem ne moremo zaslediti niti vpliva srednjeveške Ljubljane. V resnici se kaže tudi vsaj nekoliko tudi vpliv srednjeveške Ljubljane v novjšem mestnem okraju, ki ga imenujemo več ali manj upravičeno središče — že v samostanskih vrtovih, odnosno stavbiščih, ki so nastali na samostanskih zemljiščih. Vpliv Emone je pa očiten v tem, da je mestu dala lego predvsem ravna nekdanja Dunajska (zdaj Bleiweisova) cesta s svojim podaljškom v Selenburgovi ulici. Ulice in ceste, naslonjene na to ravno naslednjo ene posebno pomembnih rimskih cest, so z njo vzporedne ali pa leže pravokotno na njo — skoraj vse. Ta vzporednost in pravokotnost cest in ulic v točno določenih smereh se jasno kaže na veliki mestni površini: v središču do ceste na vzhod ter daleč na sever, prav za prav do samih mestnih mej. Mnogo bolj je na razvoj mesta vplivala Dunajska cesta kakor n. pr. Sv. Petra cesta. Če se ozremo še na Šiško, moramo povedati, da se je na rimski osnovi ohranila tudi Celovška cesta skozi vse predmestje in še daleč zunaj mesta. Raziskovalci nas pa opozarja, da ta cesta vendar še ni dovolj raziskana. Posebej pa ni treba več dokazovati, da se kaže vpliv emonskih cest na razvoj Ljubljane tudi na južni strani, kajti Tržaška cesta je v resnici stara rimska cesta. Na njo so se naslonile številne ulice. Zasledovati bi morali še vpliv rimske ceste na razvoj Ljubljane v Šentjakobskem okraju, ob Karlovski in Dolenjski cesti. Tam bi pa imeli mnogo težjo nalogo, ker so sledovi stare rimske ceste na razvoj Ljubljane v Šentpeterskem okraju, ob Karlovski in Dolenjski cesti. Tam bi pa imeli mnogo težjo nalogo, ker so sledovi stare rimske ceste izgubljeni in ni tudi povsem točno ugotovljeno, kje je držal čez Ljubljano most. A. Melik je skušal odgovoriti kolikor mogoče zadovoljivo tudi na to vprašanje; kaj je pa ugotovil, bomo morda povedali kdaj drugič.

— Puran — je zajeljal krčmar v zadregi. Moltke ga je srepe pogledal, rekoč: — Tako? Puran? To sem si takoj mislil. Toda midva morava na pot. Poskrbite prosim, da bosta najina purana osedlana in privedena pred krčmo.

Narodni dohodek jugovzhodnih držav

• Po podatkih madžarskega finančnega ministrstva znašajo madžarski narodni dohodki letno okrog 7.5 milijarde peng. Madžarska ima 15 milijonov prebivalcev tako, da odpade na vsakega 500 peng. Leta 1929 so znašali madžarski narodni dohodki 4.6 milijarde; prebivalcev je pa imela Madžarska takrat 8.900.000. Na vsakega prebivalca je odpadlo tudi takrat 500 peng. Toda pri tem je treba upoštevati izpremenjeno kupno moč prebivalstva zaradi porasta cen med vojno. Navzlic raznim težkočam, ki jih je prinesla vojna, je na podjedinega prebivalca odpadajoča kvota na Madžarskem večja kakor v drugih državah jugovzhodne Evrope.

Po zadnjih uradnih podatkih ima Rumunija zdaj okrog 15 milijonov prebivalcev, njeni narodni dohodki pa znašajo letno 250 milijard lej ali blizu 7 milijard peng. Na vsakega prebivalca odpade torej okrog 480 peng. V Bolgariji bo znašal narodni dohodek 75 milijard levov ali okrog 3 milijarde peng. Prebivalcev pa ima Bolgarija po priključitvi novih pokrajin 8 milijonov, tako, da odpade na vsakega 375 peng.

Narodni dohodki bivše Jugoslavije so znašali 60 milijard din in od tega bi odpadlo približno polovica na Hrvaško. Na Hrvaškem odpade torej na vsakega prebivalca letno okrog 5000 kun ali 320 peng. V Grčiji se zaenkrat ne da določiti višina narodnih dohodkov. Na ozemlju prejšnje Grčije je znašal 120 milijard drahem ali 2.5 milijarde peng. Grčija je imela prej 7 milijonov prebivalcev tako, da je odpadlo na vsakega letno 340 peng.

Slovaški narodni dohodek znaša letno 12 milijard kron ali — okroglo 1.2 milijarde peng tako, da pride na vsakega prebivalca 480 peng. V Nemčiji pride na vsakega prebivalca okrog 1000 mark ali 1600 peng. Če bi se torej posrečilo dvigniti življenjski nivo prebivalcev jugovzhodne Evrope na 50% nemškega, bi pomenilo to skoraj podvojitve narodnega dohodka na jugovzhodu. To bi se dalo doseči brez večjih težkoč, saj imajo države jugovzhodne Evrope mnogo naravnih bogastev. Da je narodni dohodek v tem delu Evrope tako majhen, ni krivo pomanjkanje narodnih bogastev, temveč slabo organizirano delo, nezadostno izkoriščanje teh bogastev in nezadostno vrednotenje dela.

700 let star mlin

Občina Veliki Selec pri Monakovskem Gradu uima najstarejši mlin v Protektoratu. Emonadropno poslopje je skoraj vse leseno. Mlin je star 700 let in voda še zmerraj goni njegovo leseno kolo.

Žito namesto lanu v Egiptu

Egiptski minister narodnega gospodarstva je prepovedal v vsem Egiptu sejati lan. Tam, kjer so do sedaj sejali lan, bodo olesje pridelovali žito. S tem izgubi Egipt važno sirovino. Lan odnosno prevlado so uporabljali v prvi vrsti za izdelovanje vrčev. Vrče so pa rabili za izvoz bombaža in čebule, ki sta glavna izvozna pridelika Egipta.

Bolgarsko-nemški institut

V Sofiji se pridno pripravljajo na zgraditev reprezentativnega poslopja, v katerem bo imel svoje prostore bolgarsko-nemški zavod za proučevanje poljedelstva. Razpisan je bil natečaj za idejno osnutke in določene so tri nagrade v znesku 3000, 2000 in 1000 mark. Nagrade bo izlašal zavod cesarja Viljema v Berlinu, ki bo dal na razpolago tudi polovico denarnih sredstev za poslopje, drugo polovico gradbenih stroškov bo pa prispevalo bolgarsko-kmetijsko ministristvo. Svečano polaganje temeljnega kamna bo 1. septembra, odločitev o osnutkih bo pa padla že sredi avgusta.

Ne pijte vrde na sadje!

Vedno znova je treba opozarjati ljudi, naj ne jedo nezrelega sadja in ne pijo vode na sadje. Lahkomiselnost v tem pogledu so že mnogi plačali z življenjem, tako tudi neka 12 letna deklica iz Halle na Westfalskem. Jedla je nezrele maline, potem se je pa napila vode. Ponoči je v slnih mukah umrla.

poznam odgovora. Ce ti praviš, da si srečna, nu, tedaj bodi tako. Jaz nič ne vem. Držim te za besedo. Bodiva srečna. Torej velja, evo naju enih misli! Spet me je poljubil in se zganil, da bi odšel.

Obsedela sem, vzravnana in toga, z rokami na krilu.

»Tako govoriš, ker sem bila zate konec koncev razočaranje,« sem dejala. »Nerodna sem in brez duha, slabo se oblačim, v družbi sem plaha. Saj sem ti v Monte Carlu naprej povedala, kako bo... Zdaj pa vidiš, da se res ne moreš postavljati z menoj.«

»Ne govori neumnosti,« je odvrnil. »Nikoli nisem rekel, da si nerodna, še tega ne, da bi se slabo oblačila. Vse to je tvoja domišljija. Kar se tiče plahosti, jo boš sčasoma premagala. Zmerom ti pravim.«

»Tako ne prideva nikamor. Spet sva tam, kjer sva bila. In vse to, ker sem razbila Kupidona v jutrnji sobi. Da ga nisem razbila, bi vsega tega ne bilo. Popila bi kavo in šla na vrt.«

»Oh, vrag naj vzame tistega prekletega Kupidona!« je vzkliknil Maksim z glasom človeka, ki je nečesa do grla sit. »Misliš, da mi je res kaj do nje, pa najsi bi se bil razletel na tisoč koscev?«

»Ali je zelo dragocen?«

»Sam Bog si ga vеди... Najbrže. A kdo zdaj še misli nanj?«

»So vse reči, kar jih je v jutrnji sobi, tako dragocene?«

»A zakaj so spravljene vse dragocene reči v tej sobi?«

D. Du Maurier:

Prva žena

Roma

»Ponavljam ti, da ne vem... Na misel mi je prišlo. Jezna sem bila, razdražena. Ti obiski so mi mrzki, ne morem se več zatajevati. In mojo bodočnost si mi očital. Saj nisem mislila zares. Verjemi, Maksim. Prosim te, verjemi mi.«

»Kar si rekla, ni bilo zelo prijazno, razumeš?«

»Da... Da; pikro je bilo. Hudobno.«

Zlovoljno me je gledal, z rokami v žepih, in se zibal na petah. »Vprašujem se, ali nisem bil velik sebičnež, ko sem te vzela za ženo,« je rekel. »Razlika let med nama je prevelika. Morala bi bila še malo počakati in se potem omožiti s fantom svojih let. Ne s človekom, kakršen sem jaz, ki imam že pol življenja za seboj.«

»To je smešno!« sem se hitro oglasila. »Sam veš, da leta v zakonu nič ne pomenijo. In še, ko sva tako dobra tovariša.«

»Res? Ne vem...«

Pokleknila sem na stol ter mu ovila roke okrog vratu. »Zakaj tako govoriš? Ko veš, da je ljubim tebe. Ti si mi Snoriprdgovrdgovd d g rdgrd bolj od vsega na svetu. Nikogar nimam razen tebe. Ti si mi oče, brat in sin. Moje vse si.«

»Jaz sem kriv,« je nadaljeval, ne da bi me poslu-

šal. »Sam sem te zvalil v to. Niti časa ti nisem dal, da bi bila premislila.«

»Saj nisem hotela premišljati,« sem odvrnila. »Ne razumeš me, Maksim. Kadar človek nekoga ljubi...«

»Si tukaj srečna?« Oči so mu blodile daleč nekam skozi okno. »Časih se vprašujem... Shujšala si. Vso barvo si izgubila.«

»I seveda sem srečna,« sem odgovorila. »Manderley mi ugaja. Ugaja mi vrt, in vse. In ti obiski mi niso breme. Samo tako sem rekla... da bi te podražila. Hodila bom k ljudem, čeprav vsak dan, ako te veseli. To moraš vendar čutili, da se nisem še niti za en sam dan pokesala, da sem te vzela za moža?«

Pobožal me je po licu, s tisto svojo strašno odstopnostjo, se sklonil in me poljubil na lase. »Ubogo jagenjce, malo zabave imaš pri meni, kaj? Zelo se bojim, da življenje z menoj ni lahko.«

»To ni res!« sem se uprla. »Lahko je, da nikoli tega. Mnogo lažje, nego bi si bila mislila. Zmerom sem mislila, da je življenje v zakonu grda reč, da je soprolog človek, ki pije in govori prostaške besede ali pa godrnja, če kruh pri zajtrku ni dobro opran; ali vobče, da ni kdo ve kako prijeten... na primer, da smrdi pod smotkah. Ti pa si v vsem različen od te slike.«

»Moj Bog, vsaj to se naadam,« je rekel Maksim in se nasmehnil.

Okoristila sem se s tem nasmehom in se tudi sama nasmehnila; prišla sem ga za roke in jih

poljubila. »Kakšen nesmisel, ko praviš, da nisva dobro tovariša! Poglej samo, kako skupaj preživljava večere, ti s knjigo ali časnikom, jaz s svojim pletenjem. Kakor dve duši v enem telesu. Kakor dva stara zakonca, ki sta že štirideset let mož in žena. Seveda sva dobra tovariša! Ti pa govoriš, kakor bi bil prepričan, da sva se zmotila? Samemu sebi ne verjameš, jeli, da ne, Maksim? Ali veš, da najin zakon ne bi mogel biti srečnejši, kot je?«

»Pa naj bo po tvojem,« je odvrnil Maksim.

»Ne, reci, da tudi ti tako misliš, dragi! Ne samo jaz! Srečna sva, jeli? Strašno srečna!«

Ni mi odgovoril. Venomer je strmel proti oknu, ne da bi mi umaknil roke. Grlo mi je bilo suho, oči so me skelele. Moj Bog, sem si mislila, tako sva, kakor dve osebi v komediji, še malo, pa bo zagrnjalo padlo, priklonila se bova občinstvu in odšla v garderobo. To ne more biti resničen trenutek v najinem življenju. Sedla sem in izpustila Maksimove roke. Začula sem rezek, mrzel glas. »Ali misliš, da nisva srečna, bi bilo bolje, da to priznaš. Ne pravim, da se hliniš. Če bi bilo tako, bi rajši odšla. Potem rajši ne bi več živela s teboj.« Seveda to ni bilo res. Žena na odru je tako govorila, ne jaz. Zamišljala sem si, kakšna neki je umetnica, ki igra to vlogo. Visoka in vitka, bolj razumska kot ne.

»Nu, zakaj ne odgovoriš?« sem vprašala.

Vzel je moj obraz med roke in me pogledal, kakor že tisti dan, ko sva bila šla k morju in je potem Frith prinesel čaj.

»Kako naj ti odgovorim?« je rekel. »Saj sam ne